

ЛЕТОПИСНА КНИГА

на рода Вишанине –
хаджи Попови

Събрано и подредено от
Герасим Николов Попов
гр. Велинград
1960 г.

Преписана и допълнена
от
Борис Радонов Радонов
гр. Банско
1988 г.

Дигитализация и обработка:
Росен Иванов Радонов, Светла Иванова Радонова
гр. София
2022 - 2023 г.

ОБЯСНЕНИЕ

към родословното дърво на рода Вишанине - Хаджи Попови

Родът на Вишанине се помни от 1690 г. Този род е един из между първите родове в Банско. Това се вижда от плочата, вградена в къщата ни, намираща се в долната махала на гр. Банско. По-късно били построени още две такива големи къщи със скривалища на хора от този род. Така била образувана Хаджи Поповата улица, която стои и досега.

От Вишанине е произлязъл и родът на хаджи Стоянови. Стоян, който ходил на хаджилък бил брат на Вишан.

Вишан

Вишан е първият от този род, за който е останало спомен. Той бил поп и в преклонна възраст заедно с жена си Гергина отишли на хаджилък и когато се завърнали да им казват хаджи Попови - може би за гдето те образували в къщата си метох им казвали Презвитери Вишан и Гергина. През 1900 г. Пастир Марко Н. Попов изоставил названието хаджи и почна да се подписва – „Попов“.

Първо колено Вишан и Гергина 1710 г.

Тома - син на Вишан - 1712 г. Като дете отишъл с кираджии във Виена и останал да следва живописство и бил наречен – Молер (Зограф). Когато се завърнал в Банско започнал да рисува икони и почнали да го именуват Тома Молер и така неговия род бил наименован „Молерови“.

Димитър - син на Тома изучил от баща си иконописство и бил голем майстор.

Симеон - син на Димитър – иконопис.

Вишан - син на Симеон - кмет на Банско. Синове и дъщери на Вишан - 3 сина и 5 дъщери.

Георги - син на Симеон – иконопис. Починал млад, ухапан от бесно куче.

Кочо - син на Георги - учител и революционер.

Молин - син на Кочо.

Димитър - син на Георги - гимназиален учител.

Неизвестен - син на Вишан - негов син Георги или внук, паднал от кон при Гечкове, като вземал участие в надбегване от Свети Никола. Негови дъщери били Султана, Ленка и син Конде - този род изчезнал.

Второ колено Димитър и Сара 1730 г.

Димитър - син на Вишан.

Неизвестен - от него произлезли Марунчеви. Никола и Иван.

Неизвестен - от него произлезли Миткови - Георги и Костадин.

Трето колено

Марко и Калуда 1760 г.

Михо - син на Марко.

Никола - син на Марко.

Костадин - син на Никола - негови наследници Марко и Елена.

Иван - син на Марко - наследници Султана и Бина.

Четвърто колено

Михо (Михаил) и Бисера 1790 г.

Бисера била от рода Сарандове

Никола - син на Михо.

Катерина - дъщеря на Михо. Женена за Г. Сирлещов

Сандре и Алекса - синове на Михо – близнаци.

Сандре, женен за Елена Колчагова - техни наследници били: Милтана - починала дете;

Палагия - женена за Костадин Ушев;

Георги - убит от турците;

Коце -

Бисера - женена у Терзицки;

Алекса - женен за Елена Сирлещова - техни наследници:

Иван - починал дете;

Митър - починал дете;

Мария - женена за Милче Колчагов;

Зарче

Георги

Манда

Кина

Бисера.

Близнаците си толкова приличали, че само родителите ги познавали.

Оженени в един ден.

Елена - дъщеря на Михо - женена за Г.Ковачев.

Калуда - женена за Минко Захов - последен килиен учител.

Пето колело

Никола и Филимона 1856 г.

Филимона била дъщеря на Георги и Магдалина хаджи Ласкови.

Техни наследници били:

Димитър - син на Никола - женен за Палагия Д. Проданичина 1883 г. Техни наследници:

Цветко - женен за Елена Ив.Ушева.

Техни наследници:

Николай – женен, за Благородна Бл. Ушева – учителка.

Техни наследници: Цветанка и Борислав.

Йонче - нема наследници.

Мишо - женен за Мария Б. Попова.

Благодат - женена за Минко – адвокат.

Борислав - починал като младеж.

Йордана - починала като дете.

Зарко - син на Димитър - женен за Елена Т. Чучулайна:

Техни наследници

Борис - Митко и Любчо.

Иван (Йонче) син на Димитър - женен за Надежда Петрунова - техни

наследници:

Йордана, Грета, Митко и Петър и Юлиан починал като дете.

Георги - син на Димитър - женен за Ана от Самоков. техна наследница

Незабравка.

Юрдана - женена за Георги Т. Стамболов от Церово.

Мара - женена за Васил Епитропов от Пазарджик.

Елена - женена за Радон х.Радонов от Банско.

Съвестия - учителка – детска, починала девица.

Магдалина - женена за Бор. Докумов – Велинград.

Райна - женена за Манол Георгиев от Вакарел.

Марко - син на Никола - женен за Мария Терзиева от Банско - техни

наследници:

Георги - син на Марко - женен за Райна Милева - техни наследници: Румен

- починал като дете.

Бурян - ветеринарен лекар, Веско - женен за датчанка, Никола женен за

..... има две момичета.

Благодат - починала като дете.

Георги - син на Никола - починал в Америка.

Мария - дъщеря на Никола - женена за Георги Ив.Колчагов от Банско.

Магдалина - дъщеря на Никола - женена за Лазар х.Ваканов от Банско.

Зарче - син на Никола - починал като дете.

Калуда - дъщеря на Никола - починала като дете.

Герасим - син на Никола - женен за Елена Колчагова от Банско през 1898 година. Техни наследници: Милош - женен за Минка Гарванова от Велинград.

Техни наследници: Елена и Неделчо.

Юрдана - дъщеря на Герасим - в Америка.

Цветко - син на Герасим - починал като младеж.

Николай - син на Герасим - женен за Леда Милева от София - техни наследници – Боян.

Родът на Вишанине – Хаджипопови

Банско (Банцко)

Банско - това е кулата, църквата Света Троица, Света Богородица, Метоха, училището и каменните къщи с мазгалите и скривалищата.

Но било е време, когато тех не ги е имало. Глазне текла посред борова поляна под полите на Пирин - Перун и Тодорка. И тогава дошла страшната 1393 г. когато паднал Търново и почнало теглото и мъката на българския народ. Всичко погинало, но останало най-силното и ценното - духът на българина да се бори с поробителя. Българите търсели защитни крепости из дебрите на Стара планина, Рила, Пирин и Родопите. А други се събирали и образували нови селища и братски се защитавали от поробителя.

.....

При полите на Пирин, там където се кръстосват пътищата към Баня и Момина Клисура се явила първата махала на Банско. Там се издигнали къщите на Вишанине, Кожерева, Йопеве, Балева, Боине, Калистрине, Кутиркове, Проданичине и др. Махалата расла към гората, където имало топъл извор в Мъртва поляна, близо до Пещерите. Оттатък пътя към Баня била построена църквата Света Богородица, където по-късно се явили гробищата.

Първите заселници били семействата на храбрите защитници на Ситанската Каля и дружината на Пена войвода от Карагонско.

.....

Шипоцко било в подножието на Калето над Пещерите. При нападение, селяните се криели в Калето. Но когато турците завладели Разлога, Калето било разрушено.

Една част от шипочани избегали в Пирин, други през Рила отишли към Самоков и край пътя към Долна Баня, около 5 километра от Самоков се укрили и заселили на поляна сред буйна гора. Това село и сега се нарича Шипочене¹. Друга част от жителите отишли към Казанлък и там при Балкана образували селото Шипка.

Но тези, които били в Пирин, когато минала бурята наедно с други бегълци като тех слезли до ливадите, създали Банско. Трябва да приемем, че борческият дух и големият патриотизъм е наследство от защитниците на Калята и Ситан Кале.

Карагонско е било старо селище над Раковица, в хубава равна местност. Някога това село се наричало Капетанец. Там и досега има дълъг трап, където е текла вода. Преданието казва, че трапа с водата се наричал „Пенина вода“. Пена била прочута войвода и по неин почин вода била доведена от Бела река. Местото било безводно и малката рекичка край Раковица летно време пресъхвала².

Не известно как е станала промената от Капетанец на Карагонско³. Вероятно и Карагонско е било разорено при нашествието на турците. И от тук

¹ Шипочене. През 1932 г. в мотрисата към Пазарджик се заприказвах с пътник, който ми каза, че е от Шипочене, Самоковско. Каза ми, че в селото се говорело, че някога в страшно време техните предеди дошли от Разлога от с. Шипотско (Г.Н.Попов – Велинград)

² Баща ми имаше нива в Карагонско и когато жънеха, носехме си вода от дома. А орача, който отиваше да оре донасяше хубави тухли за топлене. Когато орал нивата, намирали се и монети.

³ Сборник за Н.У. от братя Молерови, стр. 24.

храбрите потомци на Пена войвода се криели из Пиринските пещери и след време слезли и се заселили в новото село. И от тези смели Карагонци с Пена войвода са закърмени банските жени, които през илинденската епопея взеха участие в големия подвиг в борбата с поробителя. Такива беха Мария Вапцарова, Мария Колчагова – Попова, Прашкева Бизева, Симеоница Спасова (Пострумчевица), Мария Буйнова, Елисавета Ушева и много други.

Друга част от Карагончани, водени от некой смел войвода отишли към Стара Загора и се заселили из потайни места на Стара планина⁴.

На едно с шипочени и карагонци заселването на Банско вземали участие жители от махалите Света Петка, Света Троица, Лисича могила и други.

Неприемливо е мнението, че Банско е изградено от банени и избегали Чепинци след помохамеданчването там. В Банско нямаше никакви родствени връзки с баненски семейства. Имаше две семейства, преселени в Банско към 1830 г. Никола Ковачев със синове Георги и Проше. Костадин Борицов дошел към 1880 г, поради евангелски убеждения. По-близки в говора и традиционни връзки имаше с жителите на Добринище и Елешница. Банско е творение на Пиринци и Разложени.

Родовете в Банско се разраствали и образували махали. Обаче някои от тях изчезнали, а други са на изчезване. Изчезнали са х.Петрови, х.Стоилови, Миджини, Сарандови, Георгиеви, Петканчини и други. А след 1900-та г. много семейства се преселили в България - променили са имената. Такива са: х.Ласкови (братя Иванови), х.Вълчеви, Попатанасови. В замена на това родово изчезване, други като х.Попови, Колчагови са увеличени в Банско и България.⁵

До 1900-та г., Банско се изгражда като най-големо и културно селище в Разлога, а след 1912 г. то е провъзгласено за град в България.

За името на Банско има няколко предположения: Че дошли от Баничанско землище хора от Баничан (Неврокопско), бегали от чума и се заселили в полите на Пирина, че елешничани избегали от нападение и дошли тук.

Но стари хора са оставили преданието, че когато селището е било оформено, от запад дошел некой си славянски бан и със своите хора се заселили в новото селище. Този Бан, както Бан Велю в Чепино се издигнал и управлявал Разложко.

Банът имал право да сече пари. От него е родът Баанове и Отец Паисий. Монетите са наричали банове и оттам Банско.

За това говорят големите къщи със скривалищата.

⁴ Пак там.

⁵ Банско. Проф. Ив.Башаклиев, стр. 93.

Хаджи поп Вишан Вишанин

Хаджипопови

....

В началото на 17 век долната махала на Банско, близо до църквата Света Богородица се издигала голяма къща на Вишанине, закрита от ябълчни дървета в голема градина. Църквата била оттатък пътя за Баня в ливадите. На големи празници около църквата играло хорото на селото. Гробищата при църквата се явили по-късно, когато били построена църквата Света Троица и кулата. Къщата на Вишанине била двуетажна, широка и със скривалище. Била оградена с голям зид (дувар) с порта към улицата, която извеждала към разкръстицата при Кутиркуюе и Сабеве. В двора се влизало през порта, направена от мурови талпи, донесени от гората при Раковица и заковани с големи пирони. Вътре къщата представлявала като замък за предпазване от хайти и турски каписъзи.

По-късно, когато Хаджипоповият род разраснал, на десната страна на улицата били построени още две такива къщи на Хаджипопови.

Тази улица се нарича и досега Хаджипоповата улица. В дъното на улицата били Йопеве, Кожереве, Колчагове и Пулине. Сега тази улица е отворена и се съединява с улицата от гарата с центъра.

Вишанината къща съществувала до 1900-та г., когато изгорела. Другите две къщи не били поддържани и се съборили, но скривалищата им стоят.

През 1875 г., Никола М. Хаджипопов построил нова къща при разкръстицата, която стои и досега, притежание на Веселин Колчагов - син на Мария Н. Хаджипопова.

Във Вишанината къща живеели двамата братя Стоян и Вишан Вишанини. По-старият брат Стоян, се отделил и си построил къща по пътя за Глазне. Този Стоян ходил в Ерусалим на поклонение и бил наречен Хаджи Стоян, а после родът му Хаджистоянови. Този род продължава и досега. От него са родовете: Кочукови и

Вишан се оженил за Гиргина, от която има двама сина - Томе и Димитър.

Още от младини Вишан проявявал привързаност към религията и след женитбата бил ръкоположен за свещеник на църквата Света Богородица. Попа Вишан не се задоволил със свещеническия сан, пожелал хаджийството и затуй с Гиргина посетили Ерусалим, видели свет, срещнали се с разни хора и когато се завърнали, той бил наречен хаджипоп Вишан и оттогава неговия род станал Хаджипопови.

След известно време поп Вишан бил повишен в чин свещеник - Иконом, но и това не било достатъчно. В съгласие с жена си, те минали в монашество. Той получил названието йеромонах Вирасион, а жена му Презвитера Гиргина.

В същата къща те живеели в отделни стаи. Тома - син на поп Вишан заминал за Виена с търговци, за да усвои иконописието, към което проявявал способност. Във Виена, Тома прекарал няколко години и се завърнал с названието Тома Морел откъдето се създал родът Морелови от Морелови се прочутите живописци Тома, Димитър, Симеон и Георги. За известно време и

Никола Бенин (Неофит Рилски) работил с тех в Рилския манастир, обаче от него прудоляло монашеството и той бил покалугерен.

Вторият син на поп Вишан наследил бащиния си имот с голямата къща и се занимавал със Земеделие. Неговото поколение се увеличавало и образувало Хаджипоповата улица и махала.

От този род са Тегове и друго едно семейство към Гечкове, също и семействата Хаджипопови в Кадевата махала.

Като наследници на Димитър били: Марко, Михо, Никола и Димитър, все многочислени семейста и дълголетници.

През 1895 г. Марко и Георги Ник. х.Попови следвали в Съединените щати по богословие. Мъчно било на английски да се прибавя хаджийската титла и те я изоставили и започни да се именуват Попови. Колко хубаво щело да бъде ако тези Хаджипоповци беха се нарекли Вишанини и се продължеше това родово име. Само у Морелови имаше един Вишан - син на дедо Симеон Морелов. В Банско този род продължава като Хаджипопови.

Поп Вишан бил религиозен, любознателен и тих и оставил в този род известна доброта и дълголетие.

Димитър Вишанов Хаджипопов

Той бил вторият син на Вишан Хаджипопов. Жена му се казвала Сара, но неизвестно от кой род в Банско. По-големият му брат отишел във Виена да учи иконопиство и когато се завърнал, викали му Тома Молера и така се създава фамилията Морелови. В тази фамилия имаше един Вишан, син на иконописеца Симеон. Дедо Симеон беше висок, красив и представителен човек - дългогодишен коджабашия (кмет) на Банско. От този род бе войводата Симеон Морелов, убит между Банско и Разлог от ръка, която не трепнала да отнеме живота на едно чадо на Банско и Пирина, борец за свободата на поробените българи в Македония.

За спомен на Димитър Вишанин, много наследници от този род носят неговото име като:

Димитър Николов Хаджипопов,

Димитър Вишанов Морелов

Димитър Йончев Д. Попов

Също у Марко Д. Хаджипопов имаше дъщеря Сара, в спомен на баба Сара.

Марко Димитров Хаджиопов

Марко е бил трети от рода на Вишан х.Попов - син на Димитър.

Той е живел в къщата, съградена от дедо Вишан със скриовник, а братята му сградили две големи къщи по улицата към Кутиркюве - къщата на Никола и Иван х.Попови и къщата на Миткови и Кацарови и двете със скривалища. Друг техен брат бил баща на Марунчеви - дългогодишни клисари на двете църкви - Света Богородица и Света Троица.

Жената на Марко се казвала Калуда.

Същото име носи дъщерята на Михо х.Попов – Калуда, оженена у Захове. Калуда Никола Д. х.Попова - оженена в село Пастра, Благоевградско.

Калуда Никола М. х.Попова - починала като дете.

Също името Марко бе популярно в нашия род до 1890 г.

Марко (Марунче) х.Попов

Марко Никола (черния) х.Попов

Марко Костадин х.Попов

Марко Никола М. х.Попов – еванг. пастир

Марко Митков х.Попов - убит на фронта.

Дедо Марко имаше трима синове: Никола, Михо (Михаил) и Иван.

Михаил (Михо) Марко Хаджипопов

Михо Хаджипопов е роден през 1792 г. в Банско. Той бил най-малкия между братята му - Никола и Иван. Никола се оженил за некая си Керяфина в Кадевата махала. Те имали син, който рано починал и оставил наследници - момче и момиче. Този Костадин беше братовчед на баща ми, който често говореше за него.

Михо и Иван останали да живеят в бащината си къща като я разделили през средата и скривалището останало в делът на Иван. Тази къща изгоря през зимата на 1902 г.

Михо се оженил за Бисера Сарандова, чиято сестра Катерина била женена за Кир Благо Тодев, който не оставил наследници.

Деца на Михо и Бисера били: Катерина, Никола, Елена, Алекса и Сандре - близнаци и Калуда.

Катерина се оженила за Георги Ласко Сирлещов - търговец на кожи.

Никола се оженил за Филимона Хаджиласкова.

Елена се оженила за Георги Ковачев и починала през 1879 г. в Дупница от тифус, когато били там като бежанци.

Алекса - близнак се оженил за Елена Сирлещова.

Сандре - близнак се оженил за Елена Колчагова (други Колчагови). Двамата близнаци се оженили в един ден.

Калуда се оженила за Минко Захов – даскало. Те имали син Йонко който млад починал.

Дедо Михо се занимавал със земеделие и пчеларство, а при това, когато могъл прекупувал ушура (земледелски данък в натура) сам или със съдружници от Банско. Освен това, той отивал есенно време в село Клепугина, където ставало сладко грозде, като прекупвал и го правил на вино, и през зимата в мехове го докарвал в Банско. Заедно с него завеждал и син си Никола, да му помага при Линовеша, в който се правил виното. Там при изобилното вино, дедо Михо навикнал да пие и после в Банско се опропастил с такова пиене. Ето как станало това.

Когато дедо Михо бил на 65 години вземал селския ушур и работата му вървела добре, но един ден той тръгнал да внесе около 40 хиляди гроша срещу ушура. Минал край една кръчма, където се отбил да пийне една чаша ракия, последвани и от други чаши, опил се и заспал. Лоши хора претърсили пояса му, намерили, взели парите и избегали без некой да ги види. Когато дедо Михо изтрезнел, пипнал се за пояса си и бил като от гръм ударен, като видел, че парите ги нема. Завърнал се в къщи и разказал на баба Бисера за случилото се. Тя го посъветвала да заеме пари и плати ушура та да не се узнае за станалото. Така и направил дедо Михо. Отишел в село Баня и с полица вземал сумата от богат турчин. Продължил работата с ушура, но прехвърлил къщата върху баба Бисера. Дошъл срока за плащане на заема и турчина пристигнал, а дедо Михо немал пари поне да погаси заема.

Турчинът завел дело и имота на дедо Михо се продал, обаче не били достатъчни парите от имота и требвало още пари. Тогава дедо Михо избегал в

село Клепугина и останал там. Понекога тайно се връщал за няколко дена и пак заминавам. Турчинът от време на време идвал и тормозил баба Бисера и поголемия син Никола за пари, а те му казвали да търси пари от този, на когото ги е дал. Така се протакала работата, докато най-после тримата синове изплатили дълга и съобщили на баща им да си дойде.

Този случай брат ми Марко е предал в разказ „Дедо Тимчо“, „Въздържателно знаме“ брой 1 и 2 от 1894 г.

След като въпросът с дълга се уредил дедо Михо се завърнал, обаче всека година ходил в село Клепугина, където имал воденица и пак прекупвал грозде за вино. В Клепугина той имал много приятели, които го обичали, понеже бил кротък, умен и приятно приказлив, като се носел с всички, достойно на банскалия, който не подиграва хората, а ги уважава.

Когато си бивал в Банско много се радвал на внука си Димитър - син на Никола, понеже носел името на неговия дедо Димитър – баща на дедо Марко. Един ден дедо Михо довел вкъщи халваджията и му казал: „Претегли халвата и нека Димитър яде колкото иска, аз ще ти я платя.“ Този негов внук Димитър към края на живота си приличал на дедо си Михо, за когото говореше с уважение.

В началото на пролетта 1877 г., дедо Михо отишел в Клепугина и обявил воденицата за продаване. Като купувач се явил некой си Александър Драгин и пазарили воденицата за 400 гроша, от които внесъл само 200 гроша, с условие, че до изплащане на сумата дедо Михо ще има право да меле по един товар жито без уем (брашно по ока на 10 оки жито).

Договорът бил написан на гръцки език, подписан от купувача и от дедо Михо с печатите им. (Тимисут (договор) за продажба).

Понеже дедо Михо не можел да отиде в Клепугина, а Александър Драгин не му внесъл остатъка от 200 гроша, договорът останал у него (у дедо Михо).

Не се знае какво е станало с воденицата - сигурно се е разрушила през военните години. Този договор е запазен от Димитър Н. Хаджипопов и от внука му Мито Попов, предаден на Г.Н. Попов (приложен към оригинала на книгата).

За нас е важно, че в договора се вижда печата и подписа на Михо Марко х. Попов - съвременник на даскал Никола, свещеник Димитър Рабаджиев и Кир Благо Тодев - негов бадженак.

Дедо Михо не могъл повече да ходи в Клепугина, понеже през 1878 г. станало Разложкото въстание на Архангеловден и продължило шест дена. Пристигнал един табор турска войска, въстаниците се оттеглили към Джумая и с тех и населението на Баня и Банско.

Тримата братя със семействата избегали в Дупница.

Дедо Михо впрегнал воловете, качил в колата храна, завивки и с баба Бисера се изтеглили към Пирина и се скрили в местността Годорова орница - под Юлен. Било е студено и огън не могли да палят, баба Бисера се простудила и след два-три дена починала.

Дедо Михо изкопал гроб и без черковно опело я погребал, без молитва и кръст.

Той се присъединил при други бежанци и след няколко дена се завърнал и намерил къщата празна (ограбена).

На пролетта била дадена амнистия и повечето бежанци се завърнали, някои останали в София.

След три години, през 1882 г. дедо Михо починал на 90 години. След 10 години дъщеря му Катерина, със снаха му Филимона пренесли костите на баба Бисера в гробищата, църквата Света Богородица в град Банско.

Близнаците Алекса и Сандре М. Хаджипопови

Те са родени към 1858 г. от Бисера и Михо х.Попови. Интересно е, че тези близнаци са единствените в Хаджипоповия род. И през изминалите 106 години досега не са раждани близнаци у Хаджипопови. А и в Банско редки са случаите да се раждат близнаци.

Тези близнаци ходили с еднакви дрехи и толкова си приличали, че хората не могли да ги различават и общо ги наричали Хаджипоповите близнаци. Те заедно ергенували и в един ден се оженили. И на двамата жените се наричали „Елена“.

Алекса (Леската)

Той пръв се е родил и втория Сандре му казваше „бакю“. И двамата много се обичаха и заедно работеха, макар че живееха в отделни къщи. Ласката се оженил за Елена Георги Сирлещова, която му донесла зестра пълна престилка бели миджидии (сребърна монета от 20 гроша), издадена от Султан Миджит. С тези пари откупили деловите на къщата и купили хубав имот.

Чичове Лескове имаха две деца - Йонко и Митър, които често идваха у нас да си играем. През летото на 1883 г., един ден навечер те беа у нас и до тъмно си играехме по нашият широк чардак (веранда) а на другия ден казаха, че Йонко и Митър са болни и до вечерта Йонко почина. Помня, че отидохме у чичове и всички много плакахме. На другия ден отидохме в Кринец (евангелските гробища) и погребяхме Йонко и като се върнахме казаха, че и Митър е починал. Така чичовата къща потъмня. Вероятно тези хубави деца починаха от дифтерит, както го наричаха „лошото гърло“. Чудно е как не съм се заразил от тази заразителна болест като играх с тях и стоях при тях като мъртви.

След две години нана Лесковица роди момиче Марица и радост голема бе. След Марица се родиха Зарко, Георги, Кина, Манда и после се роди една Бисерка, която почина като дете. Така децата раснаха и къщата бе весела. Ние често ходехме от чичове и те идваха у нас и много почитаха баща ми като по-стар брат. Чичове имаха голяма градина с много ябълки още от предедо Марко и дедо Михо.

Много ми сближаваше случая, че харманите (гумното) ни беше общ и от месец юли до края на месец септември всеки ден бехме заедно.

Чичо работеше земледелие, а през зимата всички заедно се занимаваха с пръстенджийство.

През 1902 г., през месец април чичо Леската влезе като член в Македонската организация и в скриовника било складирано революционно оръжие – пушки, патрони и бомби.

През есента същата година избухнал пожар и помел големата къща със скривалището и оръжието. Турците разбрали, че в тази къща имало много оръжие и почнали да тормозят чичо ми. Този тормоз и грижата за къщата разстроили здравето му и той полудел. След две години чичо почина, а след него и жена му - 1936 г.

В къщата останали да живеят Зарко и Георги, обаче те вече не беха така привързани един към друг. Сестрите една след друга и те си отидоха (изжениха).

Сега Хаджипоповата къща е оттам станционната улица. Нема Йопеве, нема Хаджипоповата улица, но все пак Хаджипоповия род продължава да живее.

Александър - Сандре

Седнали:

1. Елена - жена на Сандре,
държи внука си от дъщеря Палагия –
Йонче.

2. Сандре

3. Никола - брат на Сандре.

Прави: Палагия - дъщеря на Сандре

Бисера - дъщеря на Сандре

Коце - син на Сандре

Георги - син на Сандре

Чичо Сандре, природно интелигентен, весел и приятен разказвач на събитията в Разложкото въстание през 1878 г. Той бе женен за Елена Д. Кожерева, но бе наследила къща имот от майка си – Колчагова. А нейна леля Палагия бе женена в Баня за свещеник Асиянчин.

Първото им дете почина малко. Второто бе Палагия – пъргаво, весело и работно момиче. С нея никое момче не смеело да се закача понеже тя лесно се справяла с всичко. Палагия се оженила за Костадин Ив. Ушев, но се разболела и на връщане от София починала по пътя и била погребана в Дупница (Станке Димитров), където некога била погребана и лелята Елена Г. х. Попова – Ковачева. Третото дете бе Георги, също отворено и пъргаво. Георги бе почнал да напада по полето турски аскер или джандармер и умело им вземаше пушките. Турски патрул го убил близо до кръчмата на дедо Манол Кожарев.

Трета бе Бисера, която бе оженена за момче на терзията Тодев, но и тя рано почина.

Четвъртият син бе Коце, който се пропи и почина. Негово момче Георги остана на чичовия род.

Чичо Сандре бе член на Македонската организация и един ден отишел при една чета, която квартирувала у чичо Марко х.Попов. Един четник си барал пушката и тя гръмнала с крушума, който минал през гърдите на чичо Сандре и излезнал през гърба. Всички помислили, че убитият е починал, обаче той могъл да си отиде у дома и с церове и гледане на Бебето Гурево, раната заздравила. Крушума не минал през дробовете и така останал жив.

Като младеж чичо Сандре вземал участие в Разложкото въстание при сражението в местността „Зъбиница“.

Той бе грамотен и любознателен и често четеше слово в Евангелската черква, когато немаше пастир. А понекога посещаваше за слово и евангелското общество в Разложка Баня.

Главният занаят на близнаците бе пръстенджийството, заедно с брат им Никола. По-късно направиха струг на река Глазне и изработваха детски свирки и пищелки.

През време на испанската болест 1915 г., чичо ми починал, а жена му по-късно.

Катерина М. Хаджипопова Г.Сирлещова (Тета Катерина)

Тя беше голямата дъщеря на дедо Михо и баба Бисера. Според думите на майка ми, тета Катерина съвсем приличала на баба Бисера. Оженена за Георги Ласко Сирлещов, чиято голема къща бе в Глазне махала. Георги Сирлещов бе висок, снажен и красив човек. Занимавал се с приготвяне на

Когато идвали на гости у Хаджипопови, баба Бисера постоянно го канила, а дедо казвал „Защо все Георги каниш, а мене забравяш?“ А тя отговорила „Каня го, за да обича Катерина.“

Те имали следните наследници: 1. Димитър, 2. Мария - женена у Кафеджийски - майка на учителката Сола Цв.Колчагова, 3. Лазар - отишел в Румъния при чичо си Иван, 4. Кина - женена за Йонко Чучулайн, 5. Бойко - отишел като дете в Румъния и станал наследник на чичо си. 6. Еленка - оженена за Коце Кир Николов Тодев. 7. Кева - женена за шопо х.Радонов (Георги х.Радонов).

Като че никой не е останал от този голям род.

Елена М. Хаджиопова - Г. Ковачова
(Тета Ленка)

Тя се разболела в Дупница, където били бежанци след Разложкото въстание 1878 г.

Нейният мъж Георги Ковачов бил син на Никола и Благуна Ковачови преселени от Баня в Банско. Втори път той се оженил за друга Елена от Баня.

Техни наследници беха:

1. Кина Ковачова - женена у Златеве и повторно за икимджията Сирлещов.
2. Кева Ковачова - женена у Хаджирускове. Има син Йонката – инженер.
3. Мария
4. Никола Ковачов - женен за Лена Л. Сирлещова, още жив.

От втората жена има син Коце и досега жив.

Георги Ковачов бе добър и общителен човек, занимаваше се с пръстенджийство и поддържаше роднинството си с Хаджиоповия род.

Къщата на Ковачови беше първо при Бизеве, а после съградиха нова срещу къщата на даскал Никола Филипов.

Калуда М. Хаджиопова - Захова (Тета Калуда)

Като най-малка в семейството тя била галена и с голем инат, но пъргава, весела и малко шакната. Когато некога не искала нещо да яде и да я биели пак не яла. Една есен махленските момичета тръгвали за Серско да чепкат памук през зимата и тя искала да отиде, та избегала с тех, че от Добринище я върнали.

Калуда се казвала и пребаба й. Това име се срещаше във всичките Хаджиопови семейства та и в бащиното ни.

Тя се оженила за Минко Захов, учител в училище, в неговата къща. Те имали син Йонко, хубаво момче, но и то като майка си галено и неподготвено за живота. Когато Йонко пораснал, годиха го за хубава красива мома - дъщеря на гърбе Тодев (така казаха на този човек, понеже беше гърбав).

Захове направиха голема сватба с тъпани и зурли, които три дена тупаха, свириха и отупаха всичко спечелено и сложено настрана. На тази сватба като че ли цело Бонско гостува, игра, пи и гледа глупавата игра на бабугерите, дошли с тъпанджиите специално за тази сватба, така смешна и глупава с тъпани и бабугери (играчи), че тя бе последната сватба с тъпани и оттогава Банско тъпан не е думкал.

Младата Захова двойка заживела своя семеен живот, но не за дълго. Йонко не залавял работа, посещаваше кръчмите и по едно време замина за София да търси работа и най-после се изгуби някъде из Северна България. Хубавата булка се върнала в бащиния си дом. След време дойде известие, че Йонко починал. После тази булка хубава и уметна жена се ожени за Димитър Загорчин.

Двамата Минко и Калуда живееха сами, но мизерно. Минко бе пияница и ленив човек, не обичан от никого. През време на революционното движение бива подозрен във вражеска дейност (турска). Един ден отишел да лови раци из вадите покрай Глазне и вече не се върнал.

Изоставената Тета Калуда дошла да живее при баща ми (понеже бе сам) и така прекара до края на живота си.

От това семейство не остана наследници, нито добри спомени, макар че бе съставено от видни семейства.

Пръстенджийството

В Банско пръстенджийството е донесено от запад с отиването там на търговци от Банско. То е било мъчен занаят, понеже требвало изкуство, за да се правят калъпи и инструменти, а калай требвало да се донася от далечни места.

Помни се, че първи Баанови и Хаджирадонови са работили главно пръстени. После започнали да работят и братята на Хаджи Кандит - Михаил и Тома Дъгарadini. И след тях това занятие се развило от братя Хаджипопови и Колчагови. Работили и някои други, но слабо.

Че това занятие се развило главно в Банско се вижда от една песен, пеена в другите села.

„Прочули са се разчули мари,
от Мехомия грънчарите,
от Якоруда катранджиите,
от Елешница дюлгерите,
от Баня гулиарето,
а от Банско пръстенджиите,
де гиди разложки майстори.“

Помня, че като бех момче баща ми и неговия род - синове и братя - работеха пръстенджийство - леене калаени украшения за жени и играчки за деца, но главно пръстени.

При къщата ни бе пристроена работилницата, където се работеше занаята. Леенето ставаше така:

На средата на работилницата стоеше вигна в четвъртит сандък, на който бе прикрепен малък мех, дърпан с въженце по средата. Средата на вигната имаше разгорен дървен кюмюр, върху който стоеше садината с разтопения смес от калай и малко олово. Отстрани на вигната един срещу друг стояха двама леячи. Те вземаха калъпа за пръстени или за други предмети изсипваха с железна лъжица от разтопената смес. Тогава слагаха една дървена дръжка в средата на калъпа и като го отвореха, излетия предмет оставаше на дръжката. Така се лееше с пръстените, а другите украшения се изваждаха от калъпа, когато изстинеха.

Когато се изливаха достатъчно пръстени, аз и сестрите ми ги къртехме от калая, за да бъде пак разтопен в сместа. Готовите пръстени нанизахме на тел по 100 броя, а обещите окачвахме на книга по 12 и правехме пакети готови за продажба. Когато имаше повече работа помагаха и жените.

Понякога работата бе усилена и леенето ставаше на две вигни и двете двойки леячи си обявяваха съревнование. На едно такова съревнование чичо ми Александър (Сандре) излея 18000 пръстена за един ден и го обявиха за ударник.

Освен пръстени лееха се:

1. Обещи
2. Брошки
3. Тепелъци за главата
4. Гривни от халкички
5. Свирки за деца

Но най-много се изработваха пръстени от различни големини. На пръстените се поставяха стъклени (имитация) камъни и се продаваха из цяла България, Македония и тогавашна Сърбия. Особена продажба е ставало на панаирите в Карнобат, Ямбол, Узунджово, Торица и Сер.

В мое време пръстенджийството западеше, поради новите украшения, изработени в България и странство.

Пръстенджийството в Банско се появява в края на 18 в. и било пренесено от запад посредством банските търговци, които търгували с памук.

Първите пръстенджии в Банско били братята Хаджи Кандит и Марко Дъгарadini. Те си разпределили работата така, че Марко, заедно със сина си Димитър леел калаените изделия, Хаджи Кандит се грижел за техното пласиране, за която цел ходел по панаири и разни градове.

В едно такова пътуване хаджи Кандит, заедно с Костадин Петканчин отишли чак до Босна. Заедно с техния помощник от онези места направили снимка, която е приложена на края.

Така работили до въстанието в Банско през 1878 г. след което само Марко работил със своя син Димитър.

Димитър Дъгарadin не живял дълго и след неговата смърт немало кой да продължи занаята понеже започвал да запада и синовете му почнали други занаяти.

Обаче не така било с пръстенджийство, подето от Хаджипопови и Колчагови.

Те започнали да леят пръстени към 1870 г. и образували кооперация като работили понякога заедно, а понякога в двете къщи, където имало работилници.

От Хаджипопови работили тримата братя – Никола, Сандре, Алекса и двамата синове на Никола - Димитър и Марко.

От Колчагове взели участие бащата Минко със синовете му Димитър, Костадин, Георги и Тодор.

По-късно работили и синовете на Георги – Лазар, Сандре и Иван.

Така съставена в пръстенджийската кооперация работата била разпределена:

Никола Хаджипопов изработвал калъпите за украшения, част от калъпите за пръстени. Калъпите се правили от мек камък, донесен от един рид близо до село Белица, Разложко. Калъпите за пръстени се изработвали от медна смес от Кошоевия майстор на звънци.

Минко Колчагов и Димитър Хаджипопов отивали да продават излеяните пръстени по панаирите. Другите стояли в работилницата и все усъвършенствали занаята. Работата увличала работниците, които с ръцете работили и разказвали анекдоти и приказки. Увлечателно разказвал Сандре Хаджипопов. Много често взимали участие в работата жените и по-големите от децата.

Така пръстенджийството продължило до Разложкото въстание 1878 г., когато цялото население на Банско избегало в свободна България.

Наедно с много други жители на Банско, братята Хаджипопови и Колчагови се установили в Дупница (Марек) и като дошла пролетта 1879 г. те

изпратили семействата си в Банско, а те отишли в Самоков, където кооперацията наново започнала да работи.

След Освобождението имало голямо търсене на украшения главно в селата. Търговци идвали и закупували изработените изделия. Станало нужда Никола Хаджипопов да отива в Цариград за доставка на калай и олово.

Кооперацията продължила до 1890 г., когато всички требвало да се завърнат при семействата си в Банско. Поради увеличение на работната ръка, кооперацията се разделила на две самостоятелни - занаятчийски работилници и вместо една явили се две кооперации от баща, братя и синове.

Никола Хаджипопов и синовете му и братята Сандре и Алекса работили само няколко години и изоставили занаята, понеже търсенето на тези калаени изделия намалило.

Братя Колчагови работили с баща си Минко Колчагов, които се занимавали главно с продаване на пръстени. В едно такова пътуване стигнал до Лесковац, Югославия, където се разболел и починал.

Димитър Колчагов починал и братята му Костадин и Тодор започнали друга работа. Останал да работи само Георги Колчагов със синовете му Лазар, Сандре и Иван. От тех Лазар бил майстор на калъпите, другите работили, а баща им отивал с произведенията на панаирите в Ямбол, Карнобат и другаде.

През 1906 г. Георги Колчагов дошел в Лъджене, после дошли и синовете му и за известно време работили занаята, но после почнали да работят дървени играчки. През това време и Георги Н. Ковачов работил пръстени. Той бил роден в Баня, Разложко, но с баща си се преселили в Банско. Понеже той се оженил за сестрата на братя Хаджипопови започнал и той да работи пръстени.

Към 1909 г. Георги Ковачов се преселил в Лъджене, където е работил няколко години и починал.

След Освобождението на България почнали да се внасят украшения от странство, а също били изработени и български такива. Нови пръстенджии не се явили и това занятие в Банско престанало.

Сега в Банско понякога лее пръстени Георги Иванов Цигорийн, приведен син на Димитър Дъгарадин, чиито калъпи използва. Той изработва пръстени главно за деца, когато има голям празник и събор в Разложко.

Миналото на гр. Банско между изкуствата иконопиство, звънчарство и дърводелство ще се говори и за пръстенджийство.

У мене се намират следните калъпи и части:

1. 6 калъпа за пръстени с камене и без камене
2. 10 калъпа с камене за пръстене
3. 1 калъп за обеци
4. 1 калъп за обеци с монети
5. 1 калъп за трепки
6. 1 калъп със сърце
7. 1 калъп за обеци с по-големи монети
8. 1 калъп - тепелък за украшение на косата
9. 1 калъп - модел за брошки
- 1 калъп - брошки с два камъка

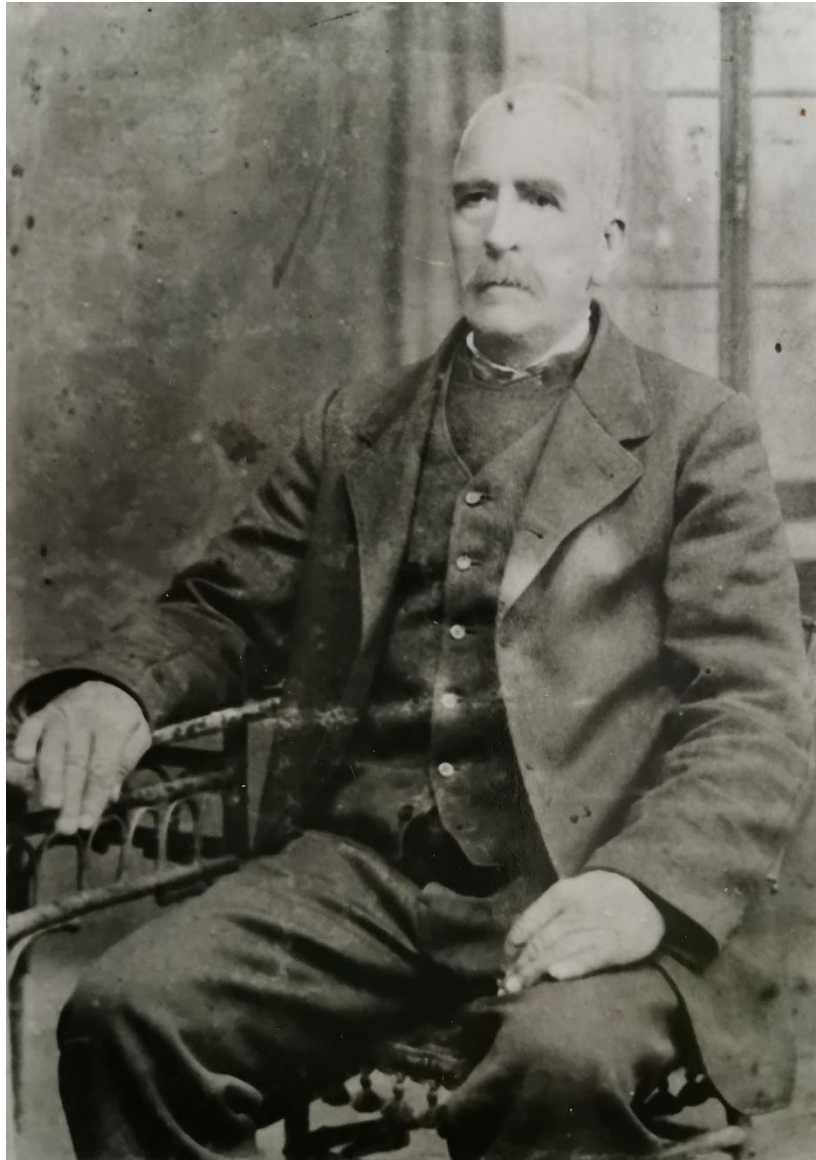
- 1 калъп - брошка с един камък
- 1 калъп - брошка обла
- 10. 1 калъп - брошки със седем камъка
- 1 калъп - брошка обла
- 1 калъп брошка - обла
- 11. 1 калъп - за верижка
- 12. 1 калъп - за трепки

Мога да възстановя везната и инструментите за леене. Мога да доставя няколко пръстени, каквито са леяни.

Забележка - посочените по-горе пособия инструменти не се намериха след смъртта на чичо Герасим. Вероятно ги е дал някъде без да съобщи за това.

Борис Радонов.

Никола - Михо Хаджипопов

Роден през 1834 г. в град Банско от родители Михо и Бисера Хаджипопови. Бил най-големия им син от шестте деца, от които двама сина са близнаци. Научил се да чете и пише в метоха при даскал Никола Попфилипов. Като пръв син Никола помагал на баща си в земледелието, а също и в търговията с грозде и вино в Клепугина, Серско, където един път боледувал до смърт, но се привдигнал и в Банско се оправил.

Още като момче обичал да работи из двора и да поправя земеделските сечива и така станал голем майстор за всичко, на което сложи ръка.

През 1859 г. се оженва за втората дъщеря на Георги Хаджиласков (Филимона). Негов пръв братовчед Костадин Ник. Хаджипопов, братов син на дедо Михо. Никола и Костадин били не само братовчеди, но и добри приятели. Обаче Костадин се простудил и починал набързо. Смъртта на този добър и незаменим братовчед заставила да търси други приятели, които го водили по кръчмите, където често се опивал и се завръщал у дома пиан. Тази пианска дружина най-често посещавала кръчмата (механа) на дедо Георги Кутирков на

разкръстицата срещу Сабеве и Проданичината плевна, построена от напречни цели дървета. После той си построи нова къща точно срещу вратата на Кутирковата механа.

Но случило се нещо, което пресекло пътя на пиянството и разрушение на семейството.

През 1868 г. в Банско се е развило Евангелското движение, което започнало да държи Евангелски служби в тълкуване на Евангелието. Службите се държали в Сарандовото кафене до къщата на Кир Никола Тодев. Кафенето било на Хаджи Георги Сарандов, вуйчо на Никола. Хаджи Георги бил евангелист и сполучил да доведе внука си Никола на една от неделните служби.

Проповедвал Иван Тонджеров от Самоков. Това евангелско слово силно жегнало ума, сърцето и душата на Никола, че той почнал да плаче и решил да промени досегашния си живот като почне да живее по учението на Евангелието.

И наистина промяната била силна, за да остави пиянство, другари и механи, като станал усърден и искрен евангелски християнин. Тази промяна се харесала на жена му и роднините, макар че не ги харесвало посещението му на словото в Сарандовото кафене. Наедно с него и Георги М. Колчагов ходил да слуша евангелското слово.

Еден ден Филимона Хаджипопова и Милана Колчагова (жената на Георги Колчагов) отишли на евангелско слово, за да видят какво се харесало на мъжете им от това слово. Отишли, послушали и пак отишли на православната църква. Там една жена, която ги била видела да влизат в сарандовото кафене започнала да ги напада, че те лицемерели, като идвали в православната църква, а ходили и при протестането. Тогава те решили, че е по-добре да отиват там, където са мъжете им. И така станали ревностни протестански християни.

През 1872 г. Никола купил къщата на Сабеве на разкръстицата и построил двуетажна къща, оградена с високи дувари.

В това време п-р Ив. Тонджеров дошел да живее в новата къща. Жената на п-р Тонджеров била англичанка г-жа Бевен, интелигентна и с медицински познания, с което много помогнала на Филимона по домакински въпроси, както и запознаване с лекуване на рани и мъчни раждания. В църковните дела Никола заема членско място в Духовния съвет, водене неделното училище, проповедване и посещаване евангелските общества в Баня, Разлог и Добринище.

Така семейството на дедо Никола и баба Филимона станало по-издигнато и на почит, не само в долната махала но и в цело Банско.

За развитието на дядо Никола помогнало и обстоятелството, че във връзка с пръстенджийството, той отивал в Цариград, Солун и Серес. Също и на панаирите като закупчик на калай, олово и други пръстенджийски материали, а същевременно намирал места, където да се пласира изработеният материал.

Освен това той бил голем майстор на изработване калъпи за леяните украшения – брошки, тепелъци, гривни и обеци.

Когато пръстенджийството западнало, дедо Никола отворил колониален магазин в своята къща, която била сред две улици пред малко площадче с чешма и наречено Хаджипоповата разкръстица, където се кръстосвали две улици.

От десно на лево:
Седналите: дедо Никола,
Мария Г. Корчагова
Прави: Борис Г. Колагов, Елена
Г. Колчагова,
Веселин Г.Колчагов

Снимката е направена през 1919 г. в Банско, когато дедо Никола живял при дъщеря си Мария.

Дедо Никола бе приет в организацията през месец април 1902 г., положил клетва пред Сандански в неговата къща. Неговата долна къща (сега на Веселин Колчагов) е била постоянна квартира на четници. При Освобождението на Банско, 1912 г., в къщата на дедо Никола играело кръшно хоро, в което и той играел. В началото на 1920 г., дедо Никола дошел да живее в Лъджене при сина си Димитър.

Тихо и спокойно изживявал старините си, докато годините станали 91 и завършил житейския си път на 25-ти февруари 1925 г.

Филимона Хаджиласкова Хаджиопова

Филимона Хаджиопова - по баща Хаджиласкова, Димитър син на Филимона. Снимката е направена в София през 1890 г. при поставяне на изкуствени зъби.

Филимона Н. Хаджиопова е родена в Банско през 1840 г. от родители Георги и Магдалина Хаджиласкови. Родът на Хаджиласкове води началото от некой си Ласко, който ходил на хаджилък.

Хаджиласковата къща е била навътре срещу Аджиови, между Хаджирусове и Дъгардине. Къщата е стара, на два етажа, със скривалище на двора.

Георги Хаджиласков се занимавал с търговия на овце и мулета, продавани по панаирите. Към 1850 г. дедо Георги търгувал с некой баненин, който за Гергьовден дошъл у Хаджиласкове за празника и при некакво спречкване по търговските сметки баненинът убил своя съдружник. Близките разбили вратата и убили баненина и през нощта го занесли на банското землище. Така трагично се отпразнува този Георгьовден у Хаджиласкове.

Баба Магдалина била от родът Чалине, където също на двора имало голямо скривалище.

Тя имала четири сестри, които били женени у Захове, Сирлещове, Хадживаканове и една в Добринище. Така родът на Хаджиласкове с тези сестри бил голям.

Дедо Георги и баба Магдалина имали двама сина - Иван и Минко и шест дъщери – Еленка, Филимона, Султана, Пана, Аврусия и Янка.

Тета Ленка Сирлещова - тя бе женена за Георги Сирлещов и имаха дъщеря Цвета, женена за Димитър Икимджията. Георги, с Костадин Банов отишли в Кайро и не се завърнали оттам нито се обаждат.

Тета Султана се оженила у Атанасове, но мъжа и починал и останала вдовица с три деца – Катерина, Ленка и Васил. После се оженила за Никола Рабаджиев - най-големия син на поп Димитър Младенов.

Тета Пана Хаджитодорова - тя бе средна на ръст, като че не бе Хаджиласкова щерка, обаче бе кротка, весела и мила жена. Нейн мъж бе Никола Хаджитодоров - човек прост, но весел и хуморист. Некога с другари се напили и почнали да се оглеждат в огледало какви са и той като се огледал приличал на навпасен вък и почнали да го именуват навпасения вък.

Техни деца беха: Прашкева, Мария, Йонката, Миле и Георги.

Тета Аврусия Сирлещова - тя бе женена за Коце Сирлещов, наричан трионджията, понеже имаше трион над Рожкьове.

Тета Аврусия бе голяма, хубава жена, с къдрава коса (всичките Хаджиласкови сестри беха с къдриви коси). Сирлещовата къща бе до Църквата и над училището. В тази къща Тета Аврусия бе родила 18 деца, от които живи беха: Катерина, Йонката, Зинка, Елена, Георги, Миле, Янка и Коле.

Йонката отиде в Румъния при чичо си Иван. Миле бе убит при Мехомия при Освобождението на Разлога 1912 г. От това многолюдно семейство жив е Коле - в София.

Тета Янка Колчагова - тя бе висока, тънка, стройна и красива. Родила бе 6 деца: Никола, Ристе, Цветко, Йонко, Юрдана и Мария - тя почина от аборт с последното дете. Нейният мъж, Костадин (Динко) бе син на Михаил и Мария Колчагови. След смъртта на Янка, той се жени още два пъти. Те купиха Хаджиласковата къща, но не живеа в нея, понеже тази къща бе навътре от улицата. В нея квартируваха четници, а в скривалището на двора бе скрито оръжие.

Най-големия син на Хаджиласкове бе вуйчо Иван, който се занимаваше с търговия на жива стока и кожи, които занасяше чак до Виена. С неуспеха на Разложкото въстание, той със семейството си се заселва в София. Когато руските войски си отишли, той прекупил един склад с оръжие, от което много спечелил. Говореше, че в склада били намерени пари и оттам водеше началото на фирмата „Братя Иванови“ с дърводелска фабрика на гара Бельово и складове на дървен материал в София.

Негова жена бе Сандра Тодева - природно интелигентна и сладкодумна жена.

Тя бе подарила много книги на училищната библиотека в Банско. Книгите беха купени от Солун и в онова бурно и революционно време беха използвани от младежите в Банско.

Иван и Сандра имаха пет сина и три дъщери. Никола (Конде) вземал участие в Разложкото въстание. Минко, Тоше, Лазар, Борис, Катерина, Богдана и Лена, която починала мома.

Сандра Тодева

Втория Хаджиласков син бе вуйчо Минко. Той се оженил за Ленка Голева - дъщеря на дядо Бойко Голев. Те имали син Миле и след въстанието останали в София, но след известно време Ленка отишла в Дупница, където имала дете от друг мъж. Тя и детето Кифко се завърнали в Банско и заживели в Хаджиласковата къща.

Миле бил замесен в некаква дейност против Стамболов, за което бил съден и обесен в София.

Ленка след дълго боледуване починала, а Кифко забегнал в неизвестност.

Тогава вуйчо Минко си дойде и след дълго боледуване бе последния покойник в Хаджиласковата къща.

В София има наследници от този род - синове на Никола, Лазар и Борис. Тоте и Минко немаха деца.

.....

Моята майка Филимона Хаджиласкова - Хаджипопова бе втората дъщеря на Хаджиласкове. Макар и неграмотна, тя бе природно интелигентна и уметна като домакиня.

От когато аз я помня, тя бе на 60 години, но беше запазила хубавите черти на някога красива Хаджиласкова мома с къдрави коси (всички тези шест сестри бяха с къдрави коси).

Когато била годеница на едната ѝ ръка се явила люта рана, която не заздравявала и годеника ѝ намислил да развали годежа. По това време в Банско дошъл икимин (лекар) от Неврокоп, роднина на Хаджипопови, който като се научил за развалянето на годежа отишел при годеницата и дал мехлем за раната. Икимина казал, че отива за Сърбия и когато се завърне ще види ръката.

Ръката с раната оздравяла, сватбата станала. Икимина се завърнал и казал на Филимона: „За спомен от мене ще ти кажа как се прави този мехлем, та и ти да лекуваш такива рани, но ще ми се закълнеш, че нема да го кажеш на никого.“

Така Филимона цереше такива рани не само на хора от Банско, а и от другите села, без да взема пари за лекуването. И когато към края на живота си страдаше от парализация и не можеше да прави мехлеми, предаде го на мене за да не престъпи дадената клетва.

Мехлема се правеше по следния начин:

1. Жлъчка от яйце се размесва в една лъжица мурова смола (жива).
2. Препича се стипца и се смесва с малко зердишаф (червено-жълти корени) и става прах.
3. Измива се раната и се наръсва от прахът.
4. На ленена кърпа се намазва от мехлема. И се държи 24 часа. Това се повтаря, докато раната изчезне.

Към 1876-77 г. у нас е живял пастор Иван Тонджаров с жена му Бевен – англичанка, която имала медицински познания и някои практични церения предала на майка ми.

Така тя цереше „пърше“ (екзема), „истинка“, ангина“ и знаеше да улеснява мъчно раждане, и много други помагания от лична опитност. Затуй у нас винаги идваха болни хора за помощ и лекарства, които госпожа Бевен пращаше от Пловдив и не вземаше пари за тех.

В празник и свободно време майка ми посещаваше болни и им помагаше с практични съвети и така тя самоволно изпълняваше длъжността на медицинска сестра и бе почитана и обичана от всички.

Към 1890 г., нейните синове Марко и Георги - ученици по богословие в Кливланд, Съединените щати, писаха писмо, в което казваха „Мама да отиде при чичо Никола Проданичин, да ѝ извади малко останалите зъби и подир неколко месеца ние ще ѝ съобщим кога да отиде в София, където един лекар ще ѝ постави зъби.“ Това беше сензация в Банско. Как ще се поставят нови зъби?

Според поръчката, нейните зъби бяха извадени и през месец май мама замина за София при пристигналия от Щатите зъболекар – Мушлер. В това време, брат ми Димитър бе на работа в София като книжар в книжарницата на

Димитър Назърели (Големанов) и той е посрещнал майка ми и я придружавал през време на поставяне изкуствените зъби.

Към края на май същата година, един ден четвъртък, целият Хаджипопов и Хаджиласков род и много други хора бехме на Виџоновото блато и чакахме да се зададе из пътя към Раковица жената с нови зъби - майка ми. Доста чакахме и най-после групата пътници се зададе с майка ми на кон - засмена и весела. Тя слезна от коня и всички гледахме в устата ѝ бели и хубави зъби. Като че бе сватбено шествие с млада булка на 60 години (според оригинала). Като стигнахме у нас, майка ми направи демонстрация - извади челюстите със зъбите, показа ги и пак ги сложи в устата си. Това се повтаряше няколко дена, когато идваха любопитни даже и от другите села. Тя показваше и един вестник от София където, имаше две снимки - Филимона Попова от Банско без зъби (като стара баба) и със зъби засмена и подмладена. Тя си служи с тези зъби 17 години до края на живота си.

Това са били първите изкуствени зъби в България и Македония.

Поради смъртта на брат ми Георги през 1896 г., през септември 1897 г. мама се парализира и след дълго боледуване остана да се движи само с краката и една ръка и така живе 11 години и можеше да живее още, но през 1907 г. тя дойде в Лъджене и прекара весело със семействата ни. През септември Ланката Проданичин си я заведе и преспали на къра, та простинала и не много след пристигането в Банско през октомври 1907 година починала на 67 години (според оригинала). Погребана в Кринец – евангелските гробища - ленището на Хаджи Георги Сарандов.

Тези гробища след 1912 г. беха изоставени и потрупани с камъни от другите ниви, обрасли в тръни. В тези гробища почиват повече от 100 човека от евангелските семейства. Сега евангелистите се погребват в общите гробища при църквата Света Богородица, близо до гарата.

Майка ми беше първата, която почина от сестрите на Хаджиласковия род, освен Янка – последната.

От семейството на Филимона и Никола Хаджипопови се родили пет момчета и три момичета.

Синове: Димитър, Марко, Георги, Зарчо и Герасим.

Дъщери: Мария, Магдалина и Калуда

Къщата на Димитър Н. Попов в Лъджене. Сега ремонтирана,
живее Любчо В. Попов.

Димитър Ник. Хаджиопов

1936 г. на гара Велинград.

Той е роден през 1860 г. в Банско и носи името на дедо Вишановия син Димитър. По всяка вероятност е учил в Метоха или в църковното училище на Тоше Хаджистоянов. Още от малък почнал да помага на баща си в земеделската работа. Според стари хора, той още като дете много приличал на дедо си Михо, за което той много го обичал и веднъж довел халваджията вкъщи и казал да яде колкото обича.

Когато било провъзгласено Разложкото въстание 1878 г., Димитър се е снабдил с пушка и взел участие в сражението между Банско и Мехомия. През зимата семейството преживяло в Дупница. През пролетта майката с децата си отишли в Банско, а бащата и Димитър наедно с братя Колчагови отишли в Самоков, където през летото работили пръстенджийство и спечелили доста пари.

Есента 1879 г. се завърнали в Банско и Димитър се оженил за Палагия Димитрова Проданичина (Вапцарова).

Димитър и Цветко Попови. Четници в Илинденското въстание.

След като пръстенджийството било изоставено като занаятие, заменено с други украшения и играчки, Димитър отворил колониален магазин, но го предал на баща си и се заловил за търговия на звънци и пира (канели), занасяни чак до Ниш. След това станал книжар в София на Димитър Големанов, който го поставил да завежда книжарницата в Пловдив. Но Големанов фалирал и забегнал в Трансвала. Тогава Димитър се завърнал в Банско и започнал търговия с овци и мулета, които продавал на панаирите в Неврокоп и Търлис.

Към 1896 г. Димитър пак бил в София като проверител на база, предприет от братя Хаджи Вълчови, а от 1898 г. той стана закупчик на дървен материал за фабриката на братя Иванови.

За две години бил е кмет на евангелската община в Банско. Също училищен настоятел и член в Македонската организация в Банско.

Семейството на Димитър и Пелагия Попови.

Прави: Савестия, Зарко, Мара, Йордана и Елена

Седнали: Магдалина, Димитър, Палагия с Райна, снаха Елена и Цветко.

Долу: Георги и Йонче

Семейството на Димитър Ник. Попов с баща му.

Прави: Цветко, Зарко, Юрдана.

Седнали: Елена, Никола с Мара, Димитър с Йонче, Палагия с Магда и Съвестия. Георги и Райна не били още родени. Снимката е направена в Банско около 1898 г.

Цветко Д. Попов

Той е роден през 1883 г. в гр. Банско, син на Димитър и Палагия Хаджипопови. Първороден син. Като малко дете се изгорил от запалена памучна дреха и много страда, та за чудо на тогавашната женска медицина и оздраве. Прогимназиално второкласно образование е получил в Банско при тогавашното училище на евангелската църква.

Една година е учителствувал в същото училище. Известно време бил при баща си в Белъво.

Оженен за Елена Ив. Ушева от Банско.

Бил е в ръководното тело на революционната организация в Банско. Взема участие в пренасяне динамит за атентата на Ангиста и участвал в Илинденското въстание през септември 1903 г.

През 1906 г. със семейството си се прехвърля в България и се установява при баща му на постоянно жителство в село Лъджене, където започва дърводелско занимание, първо с баща си, а после с дедо му Иван Ушев.

Тогава баща му още работеше с братя Иванови и в Белъво направили снимка като въстаници

Негови деца са: Николай, Йонче, Мито и Благодат. Мито почина на 4 април 1964 г.

Цветко продължи да живее във Велинград и получаваше пенсия като участник във въстанието през 1903 г.

Николай и Благородна Попови 1928 г.

Юрдана Попова – Стамболова

Тя е второто дете на Димитър и Палагия Хаджипопови, родена през 1885г.

Помня, когато бях малък една нощ мама дойде в стаята, където спяхме и ни каза: „Имаме си момиченце Юрданка“. Името Юрдана не е популярно в Банско, но некога у нас е живяла библейската работница Юрдана Андонова от Ямбол. Тя била много симпатична и певица и нашите я обичали, за неин спомен дали името Юрданка на второто дете на брат ми Димитър.

Тя учи до II клас в евангелското училище и бе помощница на майка си при отглеждане на фамилия - 12 човека.

Особено на мене и после на жена ми тя бе като сестра. Когато живехме в Ихтиман тя ни гостуваше 2-3 месеца и взе участие в шиене дрехи за бежанците от Илинденското въстание.

През 1908 г. тя се ожени за Георги Т. Стамболов от село Церово и имаха две деца Митко и Витомир

1908 г.

1920 г. Тодор баща на Г.Стамболов, Митко, Юрдана, Витомир, Георги

1928 г.

През 1935 година, Стамболови се заселват в Лъджене. През 1939 г. Г. Стамболов почива и Юрдана се прибира при родителите си да живее и им помага. Понеже често боледуваше и на 5 юли 1957 г. почива.

Зарко Д. Попов

Той бе третото дете на Димитър и Палагия Хаджипопови.

1914 г.

Учил бе малко и повече се занимаваше с домашна работа.

Задомява се с Елена Т. Чучулайна от Банско, която след раждане на две деца почива.

Баща му го засели в село Дорково, където имаше къща и имот.

При едно ловене на риба в Мътница бомбата експлодирала и му взела пръстите на ръцете.

Ожени се за една панагюрска жена, но и тя почина. След това се ожени за трета жена от Дорково, но и тя почина. Последно се ожени за една жена вдовица от Горно Драглище – Тодора.

От първата жена има двама сина Борис и Димитър, а от четвъртата – Тодора, син Любчо.

В септемврийските събития през 1944 г. след 9 септември изчезна безследно.

Той бе типично Хаджипопов наследник, кротък, засмен и обичаше виното, както го е обичал дедо Михо.

Неговият син Борис, който поради пиенето му го наричаха денгубата, но пък беше голем майстор.

Елена Д. Попова - Хаджирадонова

1915 г.

Тя бе четвъртото дете на Димитър и Палагия Хаджипопови. Родена през 1890 г. в Банско.

Учи в евангелското училище в Банско, където завършва III-ти прогимназиален клас. След преместване на семейството в Лъджене завършва стопанско училище в същото село. Тя некакси не можа да порасне голема, обаче беше много мила, кротка и работна.

Тя идваше у дома по цела година да ни помага в гледането на децата и същевременно ходеше в стопанското училище.

Тя се задоми с Радон Хаджирадонов от Банско. Радон имаше машина за влачене на вълна. При големия пожар през 1936 г. в Банско деракът изгоре и те

се беа много притеснили и здравето на двамата се влоши. Елена се помина през 1937 г., а Радон през 1938 г.

Те имаха четири деца - двама сина: Борис и Иван и две дъщери: Невена и Благодат.

Семейството на Елена и Радон х.Радонови
Прави – Борис и Невена
Седнали - Радон, Благодат, Палагия, Елена с Иван

Тя беше единственото дете на Димитър и Палагия Хаджипопови, която се завърна от Лъджене в Банско.

Мара Попова – Епитропова

Тя е шестото дете на Димитър и Палагия Хаджипопови. Родена през 1894 г. в Банско.

Още от малко момиче Мара бе пълна и много приказлива.

В Лъджене и тя посещава стопанското училище и две години прекара в девическия пансион в Самоков.

Задомява се с Васил Епитропов, търговец на дървен материал. И двамата беха много гостоприемни.

Имат три деца: Митко, Лиля и Сефка. Имат къща при Вельова баня.

Васил почина и Мара продължи да живее при едно момиче от Лиля. Макар и с разстроено здраве все пак ходеше на гости у роднините и винаги бе готова да посрещне гости.

1919 г.

семејството на Мара и Васил Епитропови 1926 г.

Севастия Д. Попова

Тя е петото дете на Димитър и Палагия Хаджипопови. Родена през 1892 г.

Майка ми в Пловдив се запознава със Съвестия Градинарова и когато се родило петото дете на брат ми, тя казала да го нарекат Съвестия.

Когато бех учител в Банско и после в Баня тя дойде с мене да ми е другар и да учи там.

Тя беше любознателна, мила, кротка и засмена.

След като завърши основно училище в Лъджене постъпи в Американския девически пансион в Самоков, където завършва с успех. Подир това завършва двегодишен курс за учителки в детски градини.

След 4-годишно учителстване в 11-та детска градина в Юч-бунар София, тя заболява и през март 1917 г. почива в Лъджене.

1915 г.

Иван (Йонче) Д. Попов

Той е седмото дете на Димитър и Палагия Хаджипопови. Роден през 1896 година.

Завършил основно училище в Банско. Той следва прогимназия в Лъджене. След това постъпва в Американската гимназия в Самоков, но завършва в Солунската гимназия. Следва в Софийския университет право.

Със зет си Борис Докумов построяват дърводелска фабрика в село Дорково, която в последствие остава негова.

Оженва се за Надежда Петрунова от София и има двама сина: Митко и Петър и две дъщери: Йордана и Грета. През година се премества в София. След септемврийските събития 1944 г. бива арестуван и осъден на затвор.

1920 г.

След излизане от затвора няколко години гледа жена си, която 11 години живя като труп и почина през 1964 г.

Сега Йонче живее в София при двамата си синове и е все така пъргав, любознателен и приятен събеседник.

1930 г. семейството на Надя и Иван Попови

Магда Попова - Докумова

1921 г.

Тя бе осмото дете на Димитър и Палагия Хаджипопови. Родена през 1897 г. в Банско.

Тя бе тънка, висока и с пленителна усмивка. Завършва гимназия в София. След това бива назначена учителка в град Петрич. Учителства една година и се завръща в Лъджене, където се сгодява за Борис Докумов от Лъджене.

След омъжването повече не учителства. Имат две деца Маргарита и Незабравка. Незабравка умира рано.
Построяват къща в Лъджене близо до Вельова баня.
След продължително боледуване почива през 1934 година.

1929 г.

Борис Докумов

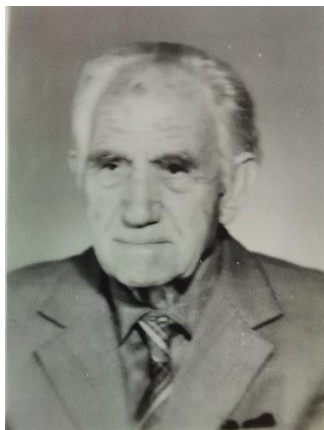
Георги Д. Попов

Той е деветото дете на Димитър и Палагия Хаджипопови. Роден през 1898 г. в Банско.

Основно и прогимназиално образование получава в Лъджене. Следва и завършва гимназия в София. За кратко време учителства в село Чепина баня. След това завършва зъболекарство в Нанси, Франция и се установява на практика в Лъджене. Неколко години работи зъболекарство в Банско и Разлог и като, че бе роднина с всички и те го имаха за свой, та даже и сега идват при него да си правят зъби.

1916 г.

22 декември 1984 г. на 85 години.

Гъоре, така го наричаха е много трудолюбив, любознателен, кротък и голям майстор да поправя домашни прибори. Той притежава и отличното Хаджипопово качество да посещава роднините си и да се интересува от техните неволи.

Оженва се за Ана от Самоков. Има една дъщеря Незабравка, която завърши също зъболекарство и тя има характер на баща си, сладкодумна и общителна.

на 85 години 1965 г.

Георги Дим.Попов почина на 26 май 1990 година. Погребението се извърши в град Велинград.

Групова снимка, направена при бараката в градината Лъджене с приятели и
роднини 1920 г.

Райна Попова – Манолова

Тя е последното десето дете на Димитър и Палагия Хаджипопови. Родена през 1904 г. в Лъджене.

Райна завършва прогимназия в Лъджене и после няколко години следва гимназия в Пазарджик.

Задомява се с Манол Георгиев от Вакарел, но живеят в София. Манол е зъботехник, а Райна остава домакиня.

Имат две момчета: Петър и Митко.

Райна почина на 30 декември 1987 г. в София.

Димитър и Палагия Попови с всички внуци без Димитър Стамболов.
Снимката е направена във Велинград по време на сватбата на Николай Цв.
Попов 1928 г.

сестри Д.Попови 1926 година

сестри Д.Попови Юрдана, Елена, Мара, Магдалина, Райна

Марко Н. Попов

Пастир Марко Н. Попов е роден през 1863 г. в Банско от родители Филимона и Никола Хаджипопови. Преобладаващото семейно име в Хаджипоповия род е било Марко, на предедо Марко Хаджипопов. Следните от този род с това име били Марко Николов, Марко Хаджипопов - внук на Никола, дедов Михов брат, Марунче (Марко) Епитропов и Марко Митков Хаджипопов.

За туй като се родило второто дете на Никола и Филимона, те го нарекли Марко. Видех го когато се завърна от Съединените щати, където бе следвал за богословие - висок, строен и внушителен, с брада като пастир на евангелската църква в София.

Той бе изхвърлил хаджийството и се подписваше Попов. А требваше да се нарича Вишанин по името на нашия родоначалник Вишан Вишанин.

Следвал в научното богословско училище в Самоков, но напуснал, за да работи в издателството на Георги Данов в Пловдив, за да се сдобие със средства и замине за Щатите, където продължил образованието си като завършил и Богословската семинария в град Обърн.

Завърнал се в България, той взел вакантната длъжност пастор на първата евангелска църква в София, където останал на служба цели 21 години.

След това известно време е бил агент на Чиновническото застрахователно дружество.

П-р М. Н. Попов бил изпращан на два пъти в чужбина да пропагандира българската кауза и да събира помощи - през 1903 г. за пострадалите от Илинденското въстание в Македония и през 1907 г. за разширяване и издигане камбанария на евангелската църква в София, улица Васил Коларов 44.

Той е заемал ръководно място в българския евангелизъм. Бил е първият религиозен представител пред вероизповедната дирекция при Министерството

на външните работи. Основател и председател на образуваното дружество, касиер на евангелското сиропиталище „Отец Паисий“, директор на Американското библиейско дружество за България до края на живота си.

П-р М.Н. Попов е бил един от най-големите дейци във въздържателното движение у нас.

Той бе и председател на Въздържателната федерация в България. Написал е много статии - въздържателни и религиозни.

С мисионерина Ч.Ф. Кларк те са патриарси на евангелизма и въздържанието в България.

Почина на 75 години на 20 февруари 1938 година.

Той се бе оженил за Мария Ив. Терзиева от Банско.

Те имаха четири деца: синове Жорж, Веско и Николай и дъщеря Благодат.

Благодат бе първото дете. Тя завърши литература и бе назначена за учителка в Разлог, където протина и почина на другата година.

Благодат бе способна, тиха и засмяна, но рано си отиде като благодатна сутрешна роса.

Жорж (Георги) завърши Робърт колеж в Цариград. После завърши висшето училище в София. Става учител в Робърт колеж, директор на библиейското дружество и после чиновник в кооперация.

Сега е пенсионер и свободен проповедник в Самоков и църкви без пастири в София.

Женен е за Райна Милева.

Веско завършва Американския колеж в Самоков, след което заминава за Съединените щати и остава там да живее.

Никола следва в Самоков и заминава за Щатите да продължи образованието си. Връща се в София и се оженва за Стефка Веселинова от Плевен, и след като имат две деца се развеждат. Сега живее в София, женен за трета жена.

Георги Ник. Попов

Той е третият син на баща ми, роден в старата къща на дедо Михо в дъното на Хаджипоповата улица. Роден през 186.... година в Банско.

Като дете научил да чете при баба Ката Кочукова (родена в Баня – Малякови, учила четмо и писмо при свещеник Асиянчин). Баба Катето събирала деца от махалата и ги учила да четат. После Георги се учил в евангелското училище при Миндо Вълчев и Бинко Гюров във времето на пастир Никола Влаев, който много често идвал у нас да се разговаря с пръстенджиите.

За малко време Георги е бил в Самоковското училище.

Требвали му средства, за да замине за Щатите при брат си Марко, за да продължи образованието.

За тази цел той отишел в дърводелското училище в София - Бали ефенди (Княжево), където учил и работил при директора Георги Витанов от Банско.

Помня, че бакю Георги си дойде в Банско и каза, че ще отиде в Америка. На мама и стана много мъчно. Подир няколко дена той замина за Неврокоп да си извади паспорт и когато се завърна, понеже беше облечен в европейски дрехи, кучето го ухапа.

След няколко дена с много роднини изпратихме Георги за Америка. Може би щехме да го изпратим до Баня, но близо до Почивачката той се спря и каза: „Стига, до тука, ето ще наделам този кол (стълб на ограда) и като се върна тука да ме чакате.“ Но той не се върна и майка ми винаги плачеше, когато отивахме на Баня и виждаше в наделания кол.

В Америка той постъпил в Семинария и тъкмо към края на завършването се разболел и починал във Флорида. Погребали го където слънцето огревало заран и жената на пастира изпрати цветя на майка ми от гроба му.

Той пишеше често на майка ми и заедно с брат му Марко спечелили пари и ги дали на зъболекаря Мутлер, който дойде в България и направи първите изкуствени зъби на майка ми. Жената на брат ми Марко ми е разправяла, че Георги е бил голям шегаджия и много весел.

От него има статия в списание Домашен приятел за звездите.

Бил е въздържател понеже в списание „Въздържателно знаме“, което се редактирало от брат ми Марко в София е поместено следното стихотворение написано от него:

ЗАЩО АЗ НЕ ПИИХ.

Аз вино не обичам.
Слѣд ракия не тичам:
Ром, коняк или бира
Въ менъ мѣсто не намира.
Всичко мразѣх аз,
Що налива и убива
Всѣко чувство въ насъ.

Очитѣ на пияни
Сж червени, окаяни :
Главата имъ голѣма,
Въ нея нищо нѣма.
Сила нѣмат тѣ :
Крака, рѣцѣ и все у тѣхъ
Треперяще е .

Тѣзи Божии твари
Правѣхтъ се на варвари,
Въ мѣсто изворъ на добро,
Тѣ сж извори на зло.
Гдѣто и да сж,
Тѣ се каратъ и убиватъ
Катъ че хора не кж.

Кжши са тѣ имали
И съ богатство играли;
Харна майка и дѣца.
Всички съ весели сърдца.
Трапеза пълна,
Здраве и съгласие,
Защо да ги кжднѣ?

Кози, овци и крави
Телци, волове здрави ;
Много , ливади, ниви,
Дрѣхи нивга кирливи.
Но я ги сега !
Лишени и наскърбени,
Не рачатъ шега !

Голѣмата ливада
Бѣгада съ " бѣла рада "
И " червен петко " игралъ,
Доклѣ кждната земалъ.
Всичко изписало :
Кози, овци, имане,
Зло настаанкло !

Хубавата съпруга
Е вече безъ услуга.
Мѣ мѣсто дрехи илпари,
Бой приема всички дни,
И думи ядни,
Че безъ брашно хлѣб не прави,
Че всички сж гладни.

Дѣцата му са голи,
Голи и още золи,
По причинитѣ сжци.
Че нѣмат нищо въ кжщи.
Вси нѣщо сакатъ,
Риза, шапка ил потури,
Голи да не скитатѣ.

Нѣмайки що да носѣхтъ,
Тръгнари сж да просѣхтъ.
Насилва ги и гладѣтъ,
Кат нѣма що да ядхтъ.
Просята й честна,
Но кражбата, катъ лжката,
Не е небесна.

Въ нея се хванкл Първанъ,
Първан още и Драганъ ;
Сега въ магарешки рай
Пиѣхтъ казионен чай.
Малкий синъ Стоянъ,
Дѣжи убитъ от баца си,
Който билъ пиянъ.

Гладъ, бой, плач, скърбъ и злоба
Проводили сж въ гроба
Майката добра, млада,
Пиянъ да я не влада.
И бащата самъ
Въ кръчката от нѣкого ся обилъ,
Та билъ убит тамъ.

Чудишъ ли се ти тогасъ,
О ! читателю, че азъ
Алкохола отричамъ,
Нияний не обичамъ ?
Всѣкого канѣ
За другаръ и вечъ Бахусу
Да се не кланя.

Пиянството на дедо Михо било причина да бъдат продадени ниви и ливади, силно повлияли на Никола и синовете му и Георги да напише това стихотворение.

Мария Н. Хаджипопова - Колчагова Добрата баба Мария

Така я наричаха войводите и четниците, които идваха и си отиваха от нейната къща в долната махала на Банско през време на приготовленията за Илинденското въстание и после до Освобождението през 1912 г.

Мария Г. Колчагова е родена през 1870 г. от родители Никола и Филимона Хаджипопови от Банско. Оженила се е за Георги Ив. Колчагов (Зъбата).

През революционните години, семейството Колчагови се е настанило да живее в къщата на Никола Хаджипопов, понеже никой не живеел там. Къщата е двуетажна с каменни дувари и двор, ограден с високи дувари и порта здраво залостена. Това обстоятелство привлекло вниманието на Организацията да използва тази къща за квартира на местната чета и приходящите такива, още повече, че Никола Хаджипопов и Георги Колчаков били членове на Организацията.

Мария била членка на женското революционно дружество, ръководено от Марушка Тодева – Буйнова. Като такава, тя на драго сърце посрещала гостите, готвела храна и със засмено лице се отнасяла към четниците, за което те я нарекли добрата баба Мария. Понекога идвали големи чети, надминаващи 50 човека и за такъв случай имало нужда от помощници, каквито били Мария Вапцарова, Палагия Попова, Мария Кушлева и други.

Освен това, Мария вземала участие в пренасяне на оръжие от една махала в друга. Често пъти требвало да привежда четници в съседни къщи.

Когато станала Балканската война, Банско било освободено една седмица по-рано. Скрижевски и Чернопеев били пак в къщата на баба Мария.

А когато Разлога бил освободен, в къщата на Никола Хаджипопов имало веселие, придружено от голямо хоро, на което играел дедо Никола и дъщеря му Мария, заедно с Мария Вапцарова и много други.

В тази величава борба за свобода и народни правдини Мария Колчагова даде своя скромнен героичен дел.

От брака ѝ с Георги Колчагов има двама сина - Борис и Веселин, и дъщеря Елена.

Уморена и изгубила физическите си сили в последните дни от живота си умствените и сили намалеха и като свещ угасна на 1 май 1942 г., като остави светли дири в пътеката на живота, защото наистина тя беше добра.

Магдалина Н. Хаджиопова – Ваканова

Тя бе петото дете на родителите ми и носеше името на мамината майка - Магдалина Чалина - Хаджиласкова. До седмата година не проговорила. Ходила на училище при господин Бено Гюров и завършила втори клас при Костадин Бояджиев и Елена Сарандова. Като девойка бе много красива и едно лето не ходи на кърска работа, понеже един Кадев момък се беше захвалил, че ще я грабне. По това време Султана Хаджистоянова бе също красиво момиче и когато един ден вадеше на ленището в „Гарван“ Коле Попгьорчев - Колчагов я грабна. Това грабне покрусил здравето на Султана и тя рано почина.

Кака Магдалина се задоми с Лазар Ваканов, на когото къщата бе срещу чешмата при портата на църквата Света Троица.

Те имаха четири сина – Георги, Вакан, Цветко и Николай, и две дъщери - Солка и Надежда.

Георги бе ранен в главата през Първата световна война и остана умствено повреден. Работеше известно време и спестеше ли пари, спираше да работи докато похарчи спестените пари. Имаше манията да верва, че в Солун една богаташка мома го чака. Най-после ходи в Солун, но мома не намери.

Вакан бе музикант и дирижираше хорове в софийските ресторанти.

И двамата починаха рано.

Солка бе хубаво момиче и се задоми в София за Иван Кременлиев.

Надежда също се ожени и живее в София.

Но те имаха още двама синове - Николай и Цветко.

Николай бе взел участие в Анархистическата война в Испания, бил ранен и починал в Германия.

Цветко бе шампион по колоездене и на едно състезание в Париж остава там. Оженва се за едно богато момиче, но то скоро умира и родителите му го осиновяват и той сега живее в Париж.

Кака Магдалина бе много добра и дружелюбна жена. Тя посещаваше всички събрания в Банско. Обичаше цветята и излетите. Почина през месец март 1952 г. в Банско.

Бай Лазар отиде в Париж при сина си Цветко и там при една пътна злополука починал.

Калуда Н. Хаджиопова

Калуда починала като дете. Тя носила това име на пребаба Калуда, жена на дедо Марко - баща на баща ми Никола.

Зарче Ник. Хаджиопов

Зарче също починал като дете. Той носеше това име по името на едното момче на п-р Никола Влаев. После чичо ми Алекса (Леската) имаше дете със същото име, а и третото дете на брат ми Димитър имаше същото име.

.....

С тези деца, родителите ми живеели в дедовата къща на долния етаж в стая с един прозорец и подът бил от пръст, но там са родили и отгледали седем деца.

Поради задълженията на дедо ми, къщата останала на чичо ми Леската. Чичо Сандре отишел да живее в къщата на жена му.

Баща ми спечелил пари от пръстенджийството и купил къщата на дедо Георги Сабев - срещу къщата на Кутиркове, където в долния етаж имало механа.

Баща ми построил къщата през 1877 г. и се образувала разкръстица с чешма до Проданичината плявна изцело от греди. Разкръстицата била наречена Хаджиопова, на която понекога играеше махленско хоро.

През време на Кресненското въстание, родителите ми заключили къщата и избегали в Дупница. През пролетта на 1878 г. майка ми се завърнала в Банско и намерила вратата на къщата разбита и всичката покъщнина разграбена, но се радвала, че къщата не била изгорела.

При подготовката на Илинденското въстание, в нашата къща са идвали Яне Сандански, генерал Цончев и много други.

Когато Банско било освободено от четата на Чернопеев, къщи е имало чета. Баща ми отворил портата откъдето излезло хоро от четниците. Хванали се баща ми, сестра ми Мария и Мария Вапцарова и много съседи. Така се отпразнувало това весело събитие - Освобождението на Пирина и цялата Разложка котловина.

По-късно къщата бе откупена от сестра ми Мария и мъжа ѝ Георги Колчагови. Тя бе ремонтирана и досега живее в нея техния син Веселин Г. Кочанов.

Преди това баща ми купи съседната къща на Гърбеви, където някога е имало дюкян, който за цяла година се продавало осем оки захар. Тази стара къща, баща ми даде на цигани да живеят и работят ковачлък. Те я подпалиха и изгоря. Там баща ми построи нова къща, в която живееше брат ми Димитър. После къщата бе продадена на зет ми Георги Колчагов, както и старата къща.

Герасим Ник. Попов

Той е най-малкото дете на многодетното семейство на Никола и Филимона Хаджипопови. Роден на 20.IX.1880 г. в град Банско. Баща му Никола се е занимавал с пръстенджийство, най-добрия майстор на калъпи. За известно време е имал и малък дюкян за хранителни стоки. Полски имот е имал малко, купен от него лично. Както е известно бащата на Никола - Михо е изгубил всичкия си имот, поради невъзможност да изплати направените дългове. В градината при къщата, Никола е имал пчелни кошери. Герасим получава началното си образование до IV отделение в евангелското училище в Банско. Учители по това време са били Катерина Попстефанова (Цилка) и Александра М. Колчагова. В първи прогимназиален клас са и Костадин Попстефанов и Миле Бизев. Попстефанов по-късно напуска Банско и става преподавател по английски език в София Той е съставил и речник англо-български.

Съученици в прогимназията са: Йонко Вапцаров, Ник. Попстефанов, Никола Тодев, Марко Кацарев и Сандре Г. Колчагов. След завършване прогимназията в Банско, Герасим продължава образованието си в Софийска гимназия, но не се знае кой клас е завършил. Наверно е станало така, че Герасим е напуснал гимназията в София и отишъл в Самоков където, следва и завършва богословския курс, който му дава право да стане евангелски проповедник.

В 1896 г., Герасим е в Банско, където работи като учител. От 1898 г. до 1900 г. е учител в село Гулийна Баня. Две години той работи като евангелски проповедник в село Добринище -1890-1901 г.

От 1902 до 1905 г., Герасим Попов е евангелски проповедник в Ихтиман, като обслужва и селата Долна Баня и Костенец. През 1898 г. м. август, Герасим се оженил за Елена Г. Колчагова. Той е само на 18 години, а тя на 17. На следващата година се ражда синът им Милош, който по кръщелно свидетелство е Михаил, получил името на прадедо си Михо. По-късно започнали да именуват първото си дете Милош, име, което се е срещало по-често в семейството на Колчаговия род.

Герасим не е живял постоянно при семейството си. След Илинденското въстание започва изселването на много семейства от Банско и други селища в Разложко.

През м. февруари 1904 г. Тодор М.Колчагов превежда от Банско до Лъджене на коне Елена Герасимова и двете ѝ деца Милош и Данка. Студеното време и дълбок сняг просто необяснимо са причините за това рисковано и ненавремененно пътуване.

В края на 1905 г., Герасим се завръща в Лъджене, вече като евангелски пастир и работи в Лъджене 5 години като развива добра дейност – вечеринки, събрания по домовете, чести прожекции на маг.фенер, който той имаше в Лъджене в 1907 г. В същата година се ражда третото им дете в семейството – Цветко.

В 1907 г. в Лъджене идва майката на Герасим – Филимона. На връщане от Лъджене за Банско пътували с коне, кираджия Ласката Проданичин. Те преспиват между Якоруда и Банско. Филимона се простудява и след завръщането в Банско заболява тежко (вероятно се касае за една бронхопневмония) и тя почива.

На 15 окт. 1910 г., семейството на Герасим се премества в село Мерицлери, където работи и живее цели 10 години. Там той обслужва освен Мерицлери и селата Брест, Марийно и Златна ливада.

В Мерицлери, Герасим не е само евангелски пастир, а и лечител. Прави употребявания навремето „пенкилер“. Той превързва рани с мехлем даден му от баба Филимона, насочва хората да търсят медицинска помощ в Чирпан.

Престоят на семейството в това богато село позволява да живее по-добре в годините на Балканската и Първата европейска война. На прасетата те даваха чист пшеничен хляб. В тези години с брашно снабдяваше своите роднини в Лъджене. В Мерицлери есента 1919 г. им се ражда четвъртото дете Николай.

През април 1914 г., Герасим Попов организира много добре посетен събор на евангелските църкви, който продължил четири дни. След Мерицлери отива в с. Лъджене, където е на работа само една година и отново на път този път в град Ямбол, където е пастир за цели 10 години. През юли 192 ...г. се завръща отново в Лъджене, където е пастир до края на живота си. Почина на 13.I.1968 г.

През престоя си във Велинград, Герасим взема дейно участие в движението за осъзнаване на българо-мохамеданите, въздържателното движение и други.

Голяма е заслугата му за осъществяване на родословното дърво на Хаджипоповия род от 1690 г.

В края на живота си написал една книжка за Велинград, която излиза от печат след неговата смърт. Написал биографията на всички от Хаджипоповия род и много неща от историята на Банско.

Много трудности ще срещне този, който иска да напише по-пълна биография на човека, който от скромност не е оставил данни и случки от своя живот.

Горните данни са дадени от сина му Милош.

Нещо за съседите ни

До нашата къща живееше дедо Минко Гуврев с жена му Катерина. Те немаха деца. Някога дедо Минката е бил в „сеймените“, които уж преследвали „хайтите“.

Той бе голем хуморист и когато седнеше на столчката при портата му все имаше събор и голем смях.

При тях живееха Йован и Карафилкя Гувреви - неженени. Всички живееха в една стая, от която из комина се виждаше небето. Проста обстановка, но дълъг живот.

Близо до Гувреве бяха Кушлеве - дедо Никола със сина си Аризан, който бе довел невеста от Баня - Мария Аризаниза с голяма гуша. Тези хора беха прости, но много добри. Известно време Аризан бе прислужник в кухнята на Цар Фердинанд.

Срещу нас беха Кутиркове - дедо Георги и баба Яна. Те имаха двама синове и една дъщеря, женена за Никола Рабаджиев. Единият син се казваше Тонко, но му казаха Облако, понеже беше все навъсен. Другият син се казваше Миле - голем пияница. Веднъж видяхме как Миле бе хванал жена си за косата и я заведе при дръвника да я заколе, но баба Яна изтича и взема брадвата.

Срещу новата къща бе семейството на дедо Минко и Мария Колчагови, с които се сродихме и ще пиша на друго място.

От другата страна на улицата, където водеше към валевицата живееше големото семейство на дедо Димитър и Елена Проданичини. Те имаха стара къща и две нови.

Техни синове беха Никола Вапцаров - баща на Йонко Вапцаров. Той вадеше зъби и бе женен за Мария Петканчина, природно интелигентна жена.

Вторият син бе Панко, който за дълги години бе кираджия от Банско за Лъджене. Той беше познат с прекора „Сръбалия“.

Третият син бе Миле - голем пияч и мързелив. Казваха му „Митишара“.

Дъщерите беха: Парашкева - женена за Томе Бизев. Тя живя 101 години. Втората дъщеря бе Палагия – женена за брат ми Димитър, и тя живея 101 год. Те имаха голяма градина с много плодни дървета. От тях хапваха всички от махалата.

Близо до нас беха Коле Кушлев и Марко Кушлев, който говореше арабски език.

Пулине живееха в началото на Хаджипоповата улица - Пенко и Милана. Бедни хора с голямо семейство. Много години през летото Пенко ни бе аргатин по за 400 гроша. През зимата отиваше на Света гора да аргатува на манастиря.

Всички хора в нашата „долна махала“ беха прости, но трудолюбиви и добри хора. В неделя вечер при нас се събираше мъжки сбор, където се предаваше всичко станало през седмицата. Най-много говореше баща ми.

Това е житие и битието на къщата и семейството на Хаджипоповци, чийто род постоянно намалява.

Г.Н. Попов
гр. Велинград 1960 г.